TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. rugsėjo 22 d.*

Byloje C-295/10

dėl Vyriausiojo administracinio teismo (Lietuva) 2010 m. gegužės 13 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. birželio 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Genovaitė Valčiukienė,

Julija Pekelienė,

Lietuvos žaliųjų judėjimas,

Petras Girinskis,

Laurynas Arimantas Lašas

prieš

Pakruojo rajono savivaldybę,

* Proceso kalba: lietuvių.

Šiaulių visuomenės sveikatos centrą,

Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentą,

dalyvaujant:

UAB *Sofita*,

UAB *Oltas*,

Šiaulių apskrities viršininko administracijai,

Rimvydui Gasparavičiui,

Rimantui Pašakinskui,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai K. Schiemann, L. Bay Larsen (pranešėjas), C. Toader ir A. Prechal,

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. gegužės 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— G. Valčiukienės, J. Pekelienės, Lietuvos žaliųjų judėjimo, P. Girinskio ir L. A. Lašo, atstovaujamų advokato S. Dambrausko,

— Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriaučiūno ir J. Balčiūnaitės,

— Europos Komisijos, atstovaujamos P. Oliver ir A. Steiblytės,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 157) 3 straipsnio 2 dalies a punkto, 3 ir 5 dalių bei 11 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą G. Valčiukienė, J. Pekelienė, Lietuvos žaliųjų judėjimas, P. Girinskis ir L. A. Lašas prieš Pakruojo rajono savivaldybę, Šiaulių visuomenės sveikatos centrą ir Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentą, be kita ko, dėl dviejų 2006 m. kovo 23 d. ir balandžio 20 d. priimtų sprendimų, kuriais Pakruojo rajono savivaldybė patvirtino du detaliuosius planus, kurių kiekviename numatyta

4 000 vietų komplekso, skirto intensyviam kiaulių auginimui, statyba ir nustatytos dviejų žemės sklypų, kuriuose būtų statomi šie kompleksai, ribos.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2001/42

3 Direktyvos 2001/42 10–12 ir 19 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(10) Visų planų ir programų, kurie rengiami daugeliui sektorių ir kurie nustato tolimesnio projektų, išvardytų 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB (OL L 73, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 3 t., p. 151; toliau – Direktyva 85/337), I ir II prieduose, vystymo pagrindus, <...> pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, todėl paprastai jie turėtų būti rengiami atsižvelgiant į sisteminga aplinkosauginį vertinimą. Kai juose nurodoma, kad jie taikomi nedideliuose

plotuose vietiniu lygiu, <...> jų pasekmės turėtų būti vertinamos tik tais atvejais, kai valstybės narės nustato, kad jos gali būti reikšmingos aplinkai.

(11) Kitų planų ir programų, kurie nustato tolimesnio projektų vystymo pagrindus, pasekmės ne visais atvejais gali būti reikšmingos aplinkai, todėl jie turėtų būti vertinami tik tada, kai valstybės narės nustato, kad jų pasekmės gali būti tokios.

(12) Priimdamos tokius sprendimus, valstybės narės turėtų atsižvelgti į atitinkamus šioje direktyvoje nustatytus kriterijus.

<...>

(19) Jeigu pasekmių aplinkai vertinimas turi būti atliekamas ir pagal šią direktyvą, ir pagal kitus Bendrijos teisės aktus, o būtent 1979 m. balandžio 2 d. Tarybos direktyvą 79/409/EEB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 103, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 98), [1992 m. gegužės 21 d. Tarybos] direktyvą 92/43/EEB [dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102)] arba 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 337, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), siekdamos išvengti dvigubo vertinimo, valstybės narės gali taikyti suderintas ar bendras procedūras, atitinkančias tam tikrų Bendrijos teisės aktų reikalavimus."

4 Pagal Direktyvos 2001/42 1 straipsnį jos tikslas – sukurti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir padėti į rengiamus ir priimamus planus bei programas integruoti aplinkos apsaugos klausimus, kad būtų skatinama tvari plėtra, užtikrinant, kad laikantis šios

direktyvos būtų atliekamas tam tikrų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkosauginis vertinimas.

5 Direktyvos 2001/42 2 straipsnyje nurodyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „planai ir programos“ – tai planai ir programos <...> taip pat visi jų daliniai pakeitimai:

— kuriuos turi parengti ir (arba) priimti valdžios institucija nacionaliniu, regioniniu arba vietiniu lygiu arba kuriuos parengia valdžios institucija ir kuriuos vėliau priima Parlamentas arba Vyriausybė laikantis įstatymų leidimo procedūros, ir

— kurių reikia pagal įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas;

b) „aplinkosauginis vertinimas“ – tai aplinkos apsaugos ataskaitos parengimas, konsultacijos, atsižvelgimas į aplinkos apsaugos ataskaitą ir konsultacijų rezultatus priimant sprendimus, su sprendimu susijusios informacijos teikimas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnių nuostatas;

<...>“

6 Pagal minėtos direktyvos 3 straipsnį:

„1. 2–4 dalyse nurodytų planų ir programų, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, aplinkos [aplinkosauginis] vertinimas atliekamas pagal šios direktyvos 4–9 straipsnius.

2. Laikantis 3 dalies nuostatų, atliekamas toliau išvardytų planų ir programų aplinkos [aplinkausauginis] vertinimas:

a) kurie rengiami žemės ūkiui, miškininkystei, žuvininkystei, energetikai, pramonei, transportui, atliekų tvarkymui, vandentvarkai, telekomunikacijoms, turizmui, miestų ir kaimų planavimui ar žemės naudojimui ir kurie nustato tolesnio projektų, išvardytų Direktyvos [85/337] I ir II prieduose, vystymo pagrindus <...>;

<...>

3. 2 dalyje nurodytų planų ir programų, taikomų nedideliuose plotuose vietiniu lygiu <...> aplinkos [aplinkosauginis] vertinimas atliekamas tik tada, kai valstybės narės nustato, kad jų pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

<...>

5. Valstybės narės 3 ir 4 dalyse nurodytų planų ar programų galimą pasekmių reikšmingumą aplinkai nustato išnagrinėdamos kiekvieną konkretų atvejį arba patikslindamos planų ir programų rūšis, arba derindamos abu šiuos metodus. Tuo tikslu valstybės narės visais atvejais atsižvelgia į atitinkamus II priede nurodytus kriterijus, užtikrindamos, kad ši direktyva būtų taikoma planams ir programoms, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai.

<...>“

7 Direktyvos 2001/42 11 straipsnio „Ryšys su kitais Bendrijos teisės aktais“ 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Pagal šią direktyvą atliekamas aplinkosauginis vertinimas nepažeidžia Direktyvos [85/337] ir kitų Bendrijos teisės aktų reikalavimų.

2. Planams ir programoms, kurių pasekmės aplinkai turi būti įvertintos ir pagal šią direktyvą, ir pagal kitus Bendrijos teisės aktus, valstybės narės gali taikyti suderintas ar bendras procedūras, atitinkančias tam tikrų Bendrijos teisės aktų reikalavimus, kad, *inter alia*, būtų išvengta dvigubo vertinimo.“

8 Direktyvos 2001/42 II priede išvardijami šios direktyvos 3 straipsnio 5 dalyje nurodytų pasekmių galimo reikšmingumo aplinkai nustatymo kriterijai.

Direktyva 85/337

9 Pagal Direktyvos 85/337 4 straipsnio 1 dalį jos I priede išvardyti projektai turi būti vertinami, išskyrus išimtinius atvejus, kai nuo tokio vertinimo atleidžiama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 3 dalį.

10 Direktyvos 85/337 I priedo 17 punkte nurodyti įrenginiai, skirti intensyviam kiaulių auginimui, kuriuose yra daugiau nei 3 000 vietų penimoms kiaulėms.

11 Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės:

a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus

nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–11 [10] straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.“

Nacionalinė teisė

Aplinkos apsaugos įstatymas

12 Aplinkos apsaugos įstatymo, iš dalies pakeisto 2004 m. vasario 19 d. įstatymu (Žin., Nr. 36-1179, 2004, toliau – Aplinkos apsaugos įstatymas), 1 straipsnio 10, 17 ir 18 punktuose pateikiamos tokios sąvokos:

„10) *poveikio aplinkai vertinimas* – planuojamos ūkinės veiklos galimo poveikio aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas;

<...>

17) *strateginis pasekmių aplinkai vertinimas* – tam tikrų planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, kurio metu rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, teikiamos konsultacijos, atsižvelgiama į vertinimo bei konsultacijų rezultatus prieš priimant ir

(arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo;

18) *planai ir programos* – nacionalinio, regioninio ar vietinio lygmens planavimo dokumentai (<...> teritorijų planavimo dokumentai <...>), kurie rengiami, tvirtinami ir (arba) priimami pagal galiojančius teisės aktus ar pagal kompetenciją įgyvendinant viešąjį administravimą ir kurių įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, įskaitant tokių planų ir programų visiškus ar dalinius pakeitimus."

13 Šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad planai ir programos, kurių įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, rengiami ir įgyvendinami remiantis šiuo ir kitais įstatymais bei teisės aktais, kuriais reglamentuojamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, teritorijų planavimas bei aplinkos stebėsena.

Teritorijų planavimo įstatymas

14 Iš Teritorijų planavimo įstatymo, iš dalies pakeisto 2004 m. sausio 15 d. įstatymu (Žin., Nr. 21-617, 2004, toliau – Teritorijų planavimo įstatymas), 4 straipsnio 3 dalies 4 punkto matyti, kad tokie detalieji planai, kokie ginčijami pagrindinėje byloje, yra vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai.

15 Šio įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje numatyta, jog rengiant detalųjį planą strateginis šio teritorijų planavimo dokumento sprendinių pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas tik tuo atveju, kai tai numatyta įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

2004 m. rugpjūčio 18 d. Nutarimas Nr. 967

16 Direktyvos 2001/42 nuostatos Lietuvos teisėje įgyvendintos, be kita ko, 2004 m. rugpjūčio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 967 dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Žin., Nr. 130-4650, 2004, toliau – Nutarimu Nr. 967 patvirtintas aprašas).

17 Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 7.1 punkte numatyta, kad strateginį vertinimą privaloma atlikti, kai planai ir programos skirti žemės naudojimui (paskirčiai) nustatyti ar teritorijoms planuoti ir lemia ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo, iš dalies pakeisto 2005 m. birželio 21 d. įstatymu (Žin., Nr. 84-3105, 2005, toliau – Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas), 1 ar 2 priedėlį, plėtros pagrindus.

18 Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punkte vis dėlto numatyta, jog jis netaikomas rengiant ir tvirtinant „teritorijų planavimo dokumentus, kurių sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas“.

19 2004 m. rugpjūčio 18 d. Nutarimas Nr. 967 buvo pakeistas 2011 m. balandžio 27 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 467 (Žin., Nr. 50, 2011), kuriuo nuo 2011 m. gegužės 1 d. panaikintas Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punktas.

Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas

20 Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu taip pat įgyvendinama Direktyva 85/337.

21 Šio įstatymo 1 priedo 1.1 punkte nurodyta „Kiaulininkystė (900 ir daugiau paršavedžių; 3000 ir daugiau kitų kiaulių)“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

22 2005 m. kovo 24 d. sprendimu Pakruojo rajono savivaldybė pritarė UAB *Saerimner* pasiūlymui Pakruojo rajono teritorijoje statyti iki vienuolikos kiaulininkystės kompleksų.

23 2006 m. vasario 23 d. Pakruojo rajono savivaldybė leido UAB *Sofita* ir UAB *Oltas*, kurios priklauso UAB *Saerimner*, užsakyti dviejų kompleksų, kurių kiekviename yra 4000 vietų, skirtų intensyviam kiaulių auginimui, statybos dviejose vietovėse šalia Klovainių seniūnijos Pakruojo rajone detaliuosius planus.

24 Dviem, 2006 m. kovo 23 d. ir balandžio 20 d. priimtais, sprendimais Pakruojo rajono savivaldybė patvirtino šiuos detaliuosius planus, kuriuose vienodai reglamentuojama šių kompleksų, kurių kiekvienas apima 4 000 vietų kiaulėms laikyti ir 10 000 m3 talpos srutų rezervuarą, statyba ir nustatytos dviejų žemės sklypų, kuriuose būtų statomi šie kompleksai, ribos.

25 Šiuose detaliuosiuose planuose buvo apibrėžtas teritorijos naudojimas vietiniu lygiu. Pagal Teritorijų planavimo įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 4 punktą tokie detalieji planai yra vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai.

26 Ieškovai pagrindinėje byloje Šiaulių apygardos administraciniame teisme ginčijo šių dviejų sprendimų dėl planų patvirtinimo teisėtumą, teigdami, kad kompetentingos institucijos turėjo atlikti strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, kaip numatyta Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 17 punkte.

27 2009 m. vasario 21 d. minėtas teismas atmetė skundą kaip nepagrįstą.

28 Jis nurodė, kad vadovaujantis nacionaline teise, būtent Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punktu, tokiems teritorijų planavimo dokumentams, kurių sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas, kaip abu ginčijami detalieji planai, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūra netaikoma.

29 Jis patikslino, kad šioje byloje turėjo būti taikomas tik Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas. Todėl buvo atlikta tik šių įmonių planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūra, numatyta Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 10 punkte.

30 Atsižvelgdamas į tai, šis teismas atmetė ieškovų pagrindinėje byloje argumentą, kad turėjo būti atliekamas ir strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

31 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui paduotame apeliaciniame skunde apeliantai pagrindinėje byloje pabrėžė, jog pagal Teritorijų planavimo įstatymo 16 straipsnį, kai bendrojo teritorijų planavimo dokumentai nėra parengti, už teritorijų planavimą atsakingos institucijos, prieš vykdant projektą, turi parengti planą ir atlikti strateginį šio plano pasekmių aplinkai vertinimą.

32 Dėl Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punkto jie iš esmės teigė, kad 2006 m. kovo 23 d. ir balandžio 20 d. sprendimais patvirtinti planai negali būti pripažinti planais, kurių sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas, kaip jie suprantami pagal nacionalinę teisę. Tai neatitinka faktinių aplinkybių, todėl reikia atlikti strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.

33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, pagal nacionalinės teisės aktus, kurie turėjo būti taikomi pagrindinės bylos faktinių aplinkybių dieną, nereikalaujama atlikti strateginio abiejų ginčijamų planų pasekmių aplinkai

vertinimo. Tačiau atsižvelgęs į tai, kad nacionalinėje teisėje buvo įgyvendinta Direktyva 2001/42, minėtas teismas suabejojo, ar šie teisės aktai suderinami su šia direktyva.

34 Šiomis aplinkybėmis Vyriausiasis administracinis teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar nustatymas, jog neatliekamas vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų, kurių sprendiniuose yra numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas, strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, kaip yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos teisės aktuose, *inter alia*, [Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo] 3.4 punkte, gali būti laikomas planų ar programų rūšies patikslinimu Direktyvos 2001/42 <...> 3 straipsnio 5 dalies prasme?

2. Ar nagrinėjamoje byloje taikytinos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias, kiekvienu konkrečiu atveju nenustatant galimo pasekmių reikšmingumo aplinkai, neatliekamas nedideliuose plotuose vietiniu lygiu taikomų teritorijų planavimo dokumentų, kokie yra nagrinėjamu atveju, strateginis pasekmių aplinkai vertinimas vien tuo pagrindu, kad juose numatytas vienas ūkinės veiklos objektas, yra suderinamos su Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punkto, 3 ir 5 dalių reikalavimais?

3. Ar Direktyvos 2001/42 nuostatos, *inter alia*, jos 11 straipsnio 1 dalis, turi būti aiškinamos kaip reiškiančios, jog tokiais atvejais, koks yra nagrinėjamoje byloje, kai atliekamas poveikio aplinkai vertinimas pagal <...> Direktyvos 85/337 <...> reikalavimus, Direktyvos 2001/42 reikalavimai nėra taikytini?

4. Ar Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalies taikymo sritis apima Direktyvą 85/337?

5. Teigiamai atsakius į ketvirtąjį klausimą, ar tai, kad buvo atliktas vertinimas pagal Direktyvą 85/337, reikalavimas atlikti pasekmių aplinkai vertinimą pagal Direktyvos 2001/42 reikalavimus tokioje situacijoje, kokia susiklostė nagrinėjamoje byloje, būtų laikoma dvigubu vertinimu Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalies prasme?

6. Teigiamai atsakius į penktąjį klausimą, ar Direktyva 2001/42, *inter alia*, jos 11 straipsnio 2 dalis, įpareigoja valstybes nares nacionalinėje teisėje numatyti bendras ar suderintas vertinimo, atliekamo pagal Direktyvos 2001/42 ir Direktyvos 85/337 reikalavimus, procedūras, siekiant išvengti dvigubo vertinimo?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

35 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog pagrindinėje byloje nagrinėjami „detalieji planai“ yra „vietinio lygmens planavimo dokumentai“, kaip nurodyta Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 ir 7.1 punktuose. Šie dokumentai yra Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 18 punkte nurodyti

„planai ir programos“. Pagrindinėje byloje ginčijami planai patvirtinti anksčiau, nei parengti bendrieji teritorijų planai.

36 Atsižvelgiant į šias pirmines pastabas reikia manyti, kad pirmaisiais dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punktas ir 3 bei 5 dalys turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip nagrinėjamosios pagrindinėje byloje, pagal kurias šioje direktyvoje nurodytas vertinimas neatliekamas, kai nedideliuose plotuose vietiniu lygiu taikomų planų sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas.

37 Kaip matyti iš Direktyvos 2001/42 1 straipsnio, pagrindinis jos tikslas – užtikrinti, kad rengiant ir prieš priimant planus ir programas, kurių pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai, būtų atliekamas aplinkosauginis vertinimas.

38 Visų pirma reikia konstatuoti, kad tokie planai, dėl kurių yra kilęs ginčas pagrindinėje byloje, yra nurodyti Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punkte, ir, nepažeidžiant to paties straipsnio 3 dalies, yra privaloma atlikti jų aplinkosauginį vertinimą, bei kad, konkrečiai kalbant, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, juose nustatytos ribos, kurių laikantis galima leisti įgyvendinti tokius projektus, kaip nurodytieji Direktyvos 85/337 I priedo 17 punkte.

39 Šiuo klausimu Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip: jis taip pat taikomas planui, kuriuo vieninteliame sektoriuje nustatomas pagrindas projekto, kurio sprendinyje numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas.

40 Iš minėto 3 straipsnio 2 dalies a punkto formuluotės, aiškinamos atsižvelgiant į Direktyvos 2001/42 10 konstatuojamąją dalį, negalima daryti išvados, kad jo taikymo sritis apima tik planus ir programas, kuriais nustatomas pagrindas projektų, kurių sprendiniuose numatyti keli objektai viename ar keliuose šioje nuostatoje nurodytuose sektoriuose.

41 Be to, šios konstatuojamosios dalies terminas „visi planai ir programos, kurie rengiami daugeliui sektorių“ patvirtina, kad minėtos direktyvos 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodomi visi planai ir programos, parengti kiekvienam jame minimam sektoriui, įskaitant atskirai nagrinėjamą kaimo teritorijos planavimo sektorių, o ne tik vienu metu keliems šiems sektoriams parengti planai ir programos.

42 Kadangi visi atitinkami sektoriai yra stambūs, bet kokiu kitokiu aiškinimu būtų labai ribojama minėtos nuostatos taikymo sritis ir taip pakenkta esminiam Direktyvos 2001/42 tikslui. Taip aiškinant ši direktyva galėtų neapimti stambių projektų, jeigu jie būtų susiję tik su vienos rūšies ūkine veikla.

43 Be to, reikia konstatuoti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamiems planams galima taikyti Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 3 dalį, pagal kurią planų, taikomų nedideliuose plotuose vietiniu lygiu, aplinkosauginis vertinimas atliekamas tik tada, kai valstybės narės „nustato, kad jų pasekmės gali būti reikšmingos aplinkai“.

44 Taikydamos Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 5 dalį, valstybės narės, nagrinėdamos kiekvieną atvejį arba nustatydamos planų arba programų tipus, nustato, ar tokie planai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, gali turėti reikšmingų pasekmių aplinkai,

dėl kurių reikėtų atlikti vertinimą pagal šią direktyvą. Pagal tą pačią nuostatą valstybės narės gali taip pat nuspręsti derinti abu šiuos tyrimo metodus.

45 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 5 dalyje minėtų planų tyrimo mechanizmais siekiama palengvinti planų, kuriuos reikia įvertinti, nes jie gali turėti reikšmingų pasekmių aplinkai, nustatymą.

46 Valstybių narių pagal Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 5 dalį turima diskrecija nustatyti kai kurių rūšių planus, galinčius turėti reikšmingų pasekmių aplinkai, ribojama šios direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje, skaitomoje kartu su to paties straipsnio 2 dalimi, įtvirtinus pareigą užtikrinti, kad būtų atliekamas planų, galinčių turėti reikšmingų pasekmių aplinkai, visų pirma dėl jų charakteristikų, pasekmių ir teritorijų, kurioms gali būti daroma įtaka, aplinkosauginis vertinimas.

47 Todėl valstybė narė, kuri nustato kriterijų, dėl kurio praktikoje visai planų kategorijai iš anksto netaikoma pareiga atlikti aplinkosauginį vertinimą, viršija diskreciją, kurią ji turi pagal Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 5 dalį, skaitomą kartu su to paties straipsnio 2 ir 3 dalimis, nebent visi projektai, kuriems daroma išimtis, remiantis atitinkamais veiksniais, kaip antai jų objektu, teritorijos, kurią jie apima, dydžiu arba susijusių gamtinių zonų pažeidžiamumu, gali būti laikomi negalinčiais turėti reikšmingų pasekmių aplinkai (šiuo klausimu dėl valstybių narių diskrecijos, suteiktos pagal Direktyvos 85/337 4 straipsnio 2 dalį, žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją*, C-427/07, Rink. p. I-6277, 42 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

48 To negalima pasakyti apie kriterijų, pagal kurį nagrinėjamo planavimo dokumento sprendinyje yra numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas. Šis kriterijus ne tik prieštarauja Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 2 dalies a punktui, bet ir remiantis minėtu kriterijumi negalima įvertinti, ar planas turi „reikšmingų pasekmių“ aplinkai.

49 Be to, dėl nelabai tikslios Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punkto formuluotės gali kilti sunkumų aiškiai nustatyti planų, kurie, kompetentingų valdžios institucijų nuomone, gali būti laikomi planais, kurių „sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas“, kategorijos apimtį.

50 Tačiau reikia nurodyti, kad dėl nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai šis 3.4 punktas, aplinkosauginis vertinimas pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 1 straipsnio 17 punktą netaikomas visiems planams, kurių sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas, kaip antai Direktyvos 85/337 I priedo 17 punkte nurodyti kiaulių penėjimo kompleksai, nors negalima atmesti prielaidos, kad, atlikus planų, kuriems taikoma ši nuostata, tyrimą, gali paaiškėti, kad dėl jų kyla reikšmingų pasekmių aplinkai.

51 Taigi remiantis bendruoju vertinimu negalima manyti, jog visi planai, kuriems taikytina išimtis pagal tokią nacionalinę nuostatą, kaip nustatytoji Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punkte, negali turėti reikšmingų pasekmių aplinkai.

52 Be to, net jeigu keli planai, kuriems turėtų būti taikoma tokia nuostata, neturėtų reikšmingų pasekmių aplinkai, be bendrojo vertinimo neįmanoma manyti, kad taip būtų ir šių planų kumuliatyvių pasekmių atveju.

53 Galiausiai reikia konstatuoti, kad tokios normos, kaip įtvirtintosios Nutarimu Nr. 967 patvirtinto aprašo 3.4 punkte, ne tik kelia grėsmę Direktyva 2001/42 siekiamam tikslui ir ypač jos 3 straipsnio 2, 3 ir 5 dalims, kuriose nustatyta, kad nė vienas planas,

galintis turėti reikšmingų pasekmių aplinkai, neturi išvengti aplinkosauginio vertinimo, bet ir jomis visiškai neužtikrinama, kad kompetentingos institucijos atsižvelgs į Direktyvos 2001/42 II priede nustatytus kriterijus, kaip konkrečiai to reikalaujama šios direktyvos 3 straipsnio 5 dalies antrame sakinyje siekiant užtikrinti, kad ji būtų taikoma visiems planams, galintiems turėti reikšmingų pasekmių aplinkai.

54 Todėl į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/42 3 straipsnio 5 dalį, skaitomą kartu su jos 3 straipsnio 3 dalimi, reikia aiškinti taip, kad šiuo straipsniu draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kurioje bendrai ir neišnagrinėjus kiekvieno atvejo numatyta, kad vertinimas pagal minėtą direktyvą neatliekamas, kai planų, taikomų nedideliuose plotuose vietiniu lygiu, sprendiniuose yra numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas.

Dėl trečiojo, ketvirtojo ir penktojo klausimų

55 Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad atlikus aplinkosauginį vertinimą pagal Direktyvą 85/337 nebereikia atlikti tokio vertinimo pagal Direktyvą 2001/42.

56 Norint atsakyti į šį klausimą, reikia priminti, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog rengiant pagrindinėje byloje ginčijamus detaliuosius planus nebuvo atliktas joks vertinimas pagal Direktyvą 2001/42.

57 Remiantis Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 1 dalimi, atliekant aplinkosauginį vertinimą pagal šią direktyvą nepažeidžiami Direktyvos 85/337 reikalavimai.

58 Iš to aišku, kad aplinkosauginis vertinimas pagal Direktyvą 85/337, kai to reikia remiantis jos nuostatomis, papildo pagal Direktyvą 2001/42 atliekamą vertinimą.

59 Taip pat pagal Direktyvą 85/337 atliekamu pasekmių aplinkai vertinimu nepažeidžiami Direktyvoje 2001/42 įtvirtinti reikalavimai, o jį atlikus neatleidžiama nuo pareigos atlikti pastarąja direktyva reikalaujamą aplinkosauginį vertinimą siekiant įvykdyti joje suformuluotus specifinius aplinkosauginius reikalavimus.

60 Pagal direktyvas 2001/42 ir 85/337 atliekami vertinimai keliais atžvilgiais skiriasi, todėl būtina kartu taikyti abiejų šių direktyvų reikalavimus.

61 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad jeigu atitinkama valstybė narė numato suderintą ar bendrą procedūrą, iš Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalies matyti, kad per šią procedūrą būtina patikrinti, ar aplinkosauginis vertinimas atliktas pagal visas įvairiose susijusiose direktyvose įtvirtintas nuostatas.

62 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje pagal Direktyvą 85/337 atliktas vertinimas gali būti laikomas suderintos arba bendros procedūros išraiška ir ar jis apima visus

Direktyvos 2001/42 reikalavimus. Jeigu taip yra, nebetaikoma pareiga atlikti naują vertinimą pagal pastarąją direktyvą.

63 Atsižvelgiant į šiuos vertinimus, į trečiąjį, ketvirtąjį ir penktąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 1 ir 2 dalis reikia aiškinti taip, kad atlikus aplinkosauginį vertinimą pagal Direktyvą 85/337 neatleidžiama nuo pareigos atlikti tokį vertinimą pagal Direktyvą 2001/42. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje atliktas vertinimas pagal Direktyvą 85/337 gali būti laikomas suderintos arba bendros procedūros išraiška ir ar jis apima visus Direktyvos 2001/42 reikalavimus. Jeigu taip yra, nebetaikoma pareiga atlikti naują vertinimą pagal pastarąją direktyvą.

Dėl šeštojo klausimo

64 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, jog pagal ją reikalaujama, kad valstybės narės savo vidaus teisės sistemose numatytų suderintas ar bendras procedūras, kurios atitiktų direktyvų 2001/42 ir 85/337 reikalavimus.

65 Iš Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalies bei jos 19 konstatuojamosios dalies matyti, kad valstybės narės niekaip neįpareigojamos numatyti planų ir programų, kurių poveikį aplinkai privaloma įvertinti kartu pagal Direktyvą 2001/42 ir kitas direktyvas, suderintų arba bendrų procedūrų.

66 Todėl į šeštąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja valstybės narės neįpareigojamos savo vidaus teisės sistemose numatyti suderintų ar bendrų procedūrų, kurios atitiktų direktyvų 2001/42 ir 85/337 reikalavimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 3 straipsnio 5 dalį, skaitomą kartu su jos 3 straipsnio 3 dalimi, reikia aiškinti taip, kad šiuo straipsniu draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, kurioje bendrai ir neišnagrinėjus kiekvieno atvejo numatyta, kad vertinimas pagal minėtą direktyvą neatliekamas, kai planų, taikomų nedideliuose plotuose vietiniu lygiu, sprendiniuose numatytas tik vienas ūkinės veiklos objektas.

2. Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 1 ir 2 dalis reikia aiškinti taip, kad atlikus aplinkosauginį vertinimą pagal 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvą 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistą 1997 m. kovo 3 d. Tarybos direktyva 97/11/EB,

neatleidžiama nuo pareigos atlikti tokį vertinimą pagal Direktyvą 2001/42. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje atliktas vertinimas pagal iš dalies pakeistą Direktyvą 85/337 gali būti laikomas suderintos arba bendros procedūros išraiška ir ar jis apima visus Direktyvos 2001/42 reikalavimus. Jeigu taip yra, nebetaikoma pareiga atlikti naują vertinimą pagal pastarąją direktyvą.

3. Direktyvos 2001/42 11 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ja valstybės narės neįpareigojamos savo vidaus teisės sistemose numatyti suderintų ar bendrų procedūrų, kurios atitiktų Direktyvos 2001/42 ir iš dalies pakeistos Direktyvos 85/337 reikalavimus.

Parašai.